

صاحبی، مدیری، محرری :

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الشكر قبول ونشر اولونور
يازاتك شخصي دكل، يازاتك احمي
نظر دفته آئينير .
كلن يازيلردن شايان قبول كوردولنلر:
تاريخ ميراسيله دوج ايديليز .

نسخه سي ۱۰ غروشدور

محفصل

۱۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شمیریک
شهری مجموعه در

۱۳۴۰ ذی القعدة سنه مخصوص نسخه

عدد : ۲۵

اداره خانه سي : آق سرايده
ملا كوراني محله سنده . مهتر
سوقا فنده ۳ نومرولو خانه

مركز نوزيبي :
باب عالي جاده سنده (اتحاد
تجارت) كتيخانه سي

آبونه بدلي :
سنه لكي ۱۲۰ غروش
آلتی آیلنی ۶۰
اوچ آیلنی ۳۰

جلد : ۳

مدرجات : افاده مخصوصه ، تتر حقنده اراده سنیه حضرت خلافتیناهی

محفصل علمی و انتقادی : رسم مصحف عثمانی مسئله سي - از میرلی اسماعیل حق بك . اباضیه فرقه سي - از میرلی
اسماعیل حق بك . تقوی علرده اختیارات - محمد عزت بك

محفصل ادبی : ادبیات غزل - سلیمان نظیف بك . سلطان احمد جلایر بك دیوانی و بعض ابیاتی - طاهر المولوی
سمود بكك برغزلی تشطیر - طاهر المولوی .

محفصل تاریخی : مولویك منقبه لری - فریدون نافذ . بابیلک - احسان محوی . قباد و مزردك . طاهر المولوی .
برراقچینك بایرام تبریکي - فكري . حسن و عشق .

محل ادبی :

[سلیمان لطیف بك افنديك مقاله "آئيه سي پيام صباح غزنه" نك ۱۲ جزان ۱۳۳۸ تاريخي نسخه - سنده مندرج ابدی . مابدي (محل) صحافتي تربيت ابدی جك اولديندن مبدعك مساعده مخصوصه سبله عينا اقتباس ابدی .]

ادب آموزده غزل

— علی کاله —

آواره لکمی تسلیه ایچون بو کونلرده متنوع
ولطیف ایشلر بولدم : عبدالحق حامدك (مقبر)
(اولو) بدایعی ، شعر و شاعری سون قدر شناس
دوستلر مدن بر ذات ، نجیب بر همتله و منتظم سكلده
يکیدن طبع ايتديرمك ايتيور . بوا مل مشکورك
خدمتکار حصولی اولق شرفی ده نفسه تخصیص
ایتمک گبی ، هر حاله قابل عفو ، بر خود کاملق
اختیار ایتدم . وقيله سانسورك قیدیني مصراعلری
علاوه و اولدجه خاطری صابیلیر مرتب سهویاتی
اصحیح ایله بعض معضلات و مبهمانی ابضاح ایچون
— و یانه دن بر درلو کله مین — شاعر اعظمه مخاره
و طبع ایشله اشتغال ، زمانك بر قسمی اشغال
ایدیور . بوندن باشقه اشعر متأخرین عون بلك
ایکی بویوك دفترى طولدوران معظم دیوانی تنظیم
و مقدمه سنی تحریر خدمتی حفیدی عهده افتخارمه
لطفاً تفویض ایتدی بر طرفدن ده بوا کمل کلیانی
مطالعه ایله احای ایام و لیل ایدیورم .

طاهر المولوی حضرتلرینه ده اقرار و یردم ،
خدمه (محل) ك صف نعالده جالیشه جغم [*]

[*] استادك بك بووكلكنی واونسند بووكلكنی
کوسترن شومتواضانه الثافه قارشى سمدى نك :
الله الله چه جای ان سخن است

مصرای و : کر بر سر و چشم من نشینی نازت بکشم که نازینی
بتیله مقابله شکرانده بولونه بیلیرم . آثار نظیفك
موقع اجمالی ، مجموعه نك صف نعالی دکل ، محل ادبی نك
صدر کالیدر .

دیمك ایترم که (پيام ایام) كك بو کون اقتدار
ایدن سطرلری ، هیچ بر زمان لاقید قاله مدیغ و داتما
حساً علاقه دار اولدیغ بر مسئله به تعلق ایتمه بدی
شو صبرده برشی یازمه به جقم .
أوت ، بو کونکی پيام ایامکه موضوع اتخاذ
ایتدیكك غزل لسرائق بو عاجزك الضعیف ، ادب آموزك
ایسه اك لطیف طرفیدر . مسرودانكده قناعتنه ،
یعنی ذوقه موافق کوردیکم اقسامه اشراك ، مغایر
بولدقلمه ده اعتراض ایدم جکم . خذ ما صفا دع
ما کدر .

بن حیات فکریه مك هر دورنده غزللره محب
و منجذب قالدم . بالطبع خاییده اولمیان کوزل
غزللره . غزل طرزینك بر مزجی ده حسی و خصوصی
اولمازه در حال عدم استحسان و نیانه محکوم
و مدفون اولغه نامزد بولنمیدر . بر تخمیس مناسبیله
یکتلرده یازدیغ بر قاج سطر (یارین) مجموعه سیله
انتشار ایتشدی . اوراده از جمله دیوردم که :

« انسانده باشایان یالکیز ماضی در ، حیاتك
« امواج و طوفانی بزی نریمه سور و ککرسه سور .
« کله سون ... بز بر منبعدن چیققدق . کذر کا همزده کی
« برلرک خواص و طبعشدن نصیب نحول آله آله ،
« بزی بکله بن بر عماره — که آدینه بعضیلر ابدیت ،
« بعضیلر نسیان دیرلر — ایشه اورایه قدر کیده جکر ...
بر قاج سطر آشاغیده ده شو سوزلری سوبله مک
ایستبوردم :

« ... نه طوغری دیمشیر : انسانده ماضی به
« قارشى مرضی بر تحسر ، بر داء الصله ماضی
« وارد . حالدن مفتور و بعضاً استقبالدن ده نومید
« اولدجه اسکی ، یکی دیوانلرک صحیفه لرندن تسلیت
« دیتیرم . هر کوزل غزل الملمره برانشیده شویمدر .
« او قومقله او بوده مادیم اضطرار بلرمی ایسه بعضاً
« بر غزل ده بن یازمق صورتیله آوونمخه جالیشیرم ... »

بر قاج سطر سو کرده (صفحات) شاعر
بلندینک خصوصی بر حسب حال انسانده سوله مش
اولدینی (غزل وادینی قوه نامه سی قلامش بر
طویر اقدر) سوزینی موضوع حسب حال ایده رک
دیشدم که :

«... اوت، خاطره لرک موضوعی یاشاماز،
فقط او موضوع لرک خاطره سی یاشار. ایشته
غزل ده بویه در. ماضیمزک تربه خاطرانی جهه سته
بر کتابه یازلق ایجاب ایدرسه، ایسترم که بوکتابه
غزل اولسون...»

عاکف، بو وادینک (قلمشی عجب دینلمدک
سوز؟...) دعواسته ماصدق اولدینی او مطالعه سیله
قصد ایتشدی. حیانتک هر صفحه سی کوسترمه
چالیشان و کوسترن او بیوک شاعرک آمانه و طرز
مختارینه غزل وادینی پک طاردر. بو اعتبار ایله
اوکا حق ویریه بیلیر. فقط بن تربه لرک قبه لرندن
عکس ایدن سلسری غزل لرک مصر اعلرندن ایشیدیرم.
اجدادمک قاووقلر آلتنده دوشونن و قورباشلری،
آننه لریمک کونده بش دفعه سایه مرفوع آلری
هر منظره ملیه، هر خاطره ملیه غزل لارده
مرتسمدر. ایشته بو سبب و صورت لارده
بن بو طرز نظم آتجق حیات عضویه ملیه برلکده
قیریه جق یوله مربوط بولونیورم. اوت، تربه
تارلا دکل، تارلا اولما قله برابر، ینه برشیدر.
وجانی برشیدر. کیسه ادعا ایده مزکه تربه یاشامور.
ویاشامور. بیک خاطره یاشاتان بر شیته فصل
یاشاماز دینیر...»

شمدی سنک (پیام ایام) ده کی تمهیداتکه کلهیم:

«... فی الحقیقه ناجی دورینک غزل لری بویه

یاوان ایدی... اوسیره لرده (ترجمان حقیقت)

«آنجق ایکی کوزل غزل نشر ایتشدی: نامق کالک

«(ختم عجمی) امضاسیله کوندردیکی بر بدیمه که،

«ایرمه مشکن کیسه نک نور نکاهی قوینه،
کیزلی کیرمش دون کیجه زلف سیاهی قوینه،
مطالعیه باشلا یوردی،

«سینه سنده صانما پستاندر او مهر عصمتک،

«شق ایدوب قویمش یداعجاز ماهی قوینه،

«بیت بدینی احتوا ایدی یوردی. برده نظیفک

«اعیاندن غالب بک مرحومه عطف ایتدینی،

«کل نه قورقار سک اجل سیاهی زردمدن بنم

«قورتار الله عشقنه دنیایی دردمدن بنم

«مطلعلی غزل که،

«بر خدای عاشقم تحلیل اولنسه طینم

«دهره بیک مجنون کلیر هر جزء فردمدن بنم

«رعدوبرقی باق نه مدهشدر هوای عشقمک

«رونا بیک ییلدیریم بر آه سردمدن بنم

«بیت القصیدلرینی جامعدر...»

ناجی دورینک غزل لری، دبدیکک کبی،

فی الحقیقه یاوان ایدی. ایکی ویا اوچ غزلی استننا

ایدیلیرسه، مرحومک کنسی غزل لری ده یاوانلقدن

قورتوله ماز. فقط او دورده (آنجق ایکی کوزل

غزل) انتشار ایتمش اولدیغنه قائل دکم. علی روحینک

غزل لری جداً نفاسدن ایدی. شمدی خاطرمه

کلپورن شوایکی مطلعی و او مطلع لری تعقیب ایدن

یتار نه قدر لطیفدر:

وعدۀ بوس لبکه کوزده کی جولر طورر

سوز قرین حق اولتجه هب آقان سولر طورر

و

باقیورمی دیبه دلخسته هجران کوزمه

باقیور جان آلیجی کوزلری یان یان کوزمه

اسکداری صافی مرحوم ده اودورده یتشمش

غزل لیرالک کزیدکانتنددر. بر تقریض مناسبتیه

نامق کالک یازمش اولدینی،

آفرین طبع صاف صافی به

که ایدر نازلر قوافی به

مدیحه جهاتقیمته بو اسکدارلی شاعر جداً
احرازلیاقت ایتمشدی. وادیسنده بوشاعری کیسه
تقلید ایدمهز. کوچوک بر رساله شکنده انتشار
ایتمش اولان مجموعه غزلیاتی بهمه حال اوقو.
اشعارینک قسم اعظمی حیاتی کبی و حیاتیه برلکده
بریشان اولمشد.

هله آتله ضیا، اسکی، یکی غزلنویسر آراسنده،
اک ممتاز موقعی بحق احراز ایدر. ایکی سنه اوله
قدر بر حیات ایدی. اوتوز سنه قریب برمدتن
بری (قالم قره بر حصار ایچنده) فریادیه چیریندینی
افیون قره حصارنده شمیدی بیلم نصل ونه حالده در؟
أل یازیسیله بر قاج غزلنی کچکرده سکا اعاره ایتمشدم.
(پیام) ک علاوه ادبیه سنده استحسانلره نشر
ایتمش اولدیغک بر غزلی نه قدر کوزلدی. خصوصیه
شوییتی قارشیسنده ایکیمزده مهوت ذوق و حیران
قالمشوق :

سکال صونارمی بن، قوروسون الم صونارسم
نظرمله کلشنکدن. بر ایکی شکوفه چینم
بورند شاعره شو ایکی بیته ده، فکرجه،
ناقابل تنظیر بدایعنددر :

فراقک ایلدی دعوت بو افتراقزی
کل ای قیامت عالم کور اشتیاقزی
کیدنجه روح بدنن قالایدی بر سوزش
او حاله بکزمده جکدم بو افتراقزی
فقط او یاه لک تراکم و ازدحام جوشاجوشی
آراسنده بویله بدیعهر بک نادر دی. سن یالکیز
ایکی به قصر و حصر و برده مثال ایراد ایتمه بدک
هیمز سکا حق ویرردک.

کلهلم (نظیفک اعیاندن غالب بک مرحومه
عطف ایتدیکی) دیدیکک غزله :
بزمه برابر باشاماش اولانلر بو غزلک قیمت
مارینجه سنی بیلمزلر. «فکری» نام مستعاریه

«ترجمان حقیقت» ده انتشار ایتدیکی زمانه باشد
معلم ناجی اولدینی حالده، هر کسک استحسان
و حیرتی موجب، عادتا بر حادنه اولمشدی. غزله نک
اصرار و مراقفه رغماً ناظمی هر کس کبی بکاده - نام
بر ربیع عصر - مجهول قالدی. غریب بر جلوه
شوندکه صاحب غزلی، اکثر خواصنک بیله
لسانمزه کلیاً بابانچی بولندینی بر برده، بصره ده
اوکرندم.

معلومدر که اعیانده مخلصری «غالب» ایکی
بک واردی. ایکینسی ده بو کون رحمت رحمانده در.
برینک اسمی «محمد»، دیکرینک «علی» ایدی.
علی غالب بک بدایت انقلابده برلین سفارتندن
معزول، محمد غالب بک ده روم ایلنده عدلیه مفتشی
بولونیوردی. همان بر زمانده اعیان اعضالغه تعیین
اولندیلر. غزل عدلیه مفتشی محمد غالب بککدر.
انقلابدن اون سکز سنه اول بغدادده استیاف
مدعی، همومبسی ایکن بو غزل ماجراسنی دوستلرندن
برینه سویلش. اوده بکا بصره ده حکایه ایتدی.
محمد غالب بکک ذاتاً شاعر اولدیغنی بیلیردم. بونکله
برابر روایت واقعه یی توشیق ایدنجه به قدر ایشیتدیکم
شینه اینانمقده تردد ایتدم. استانبولده تکرار
کوروشدیکمز زمان غالب بک غزلک کندی اثری
اولدیغنی هم تصدیق، هم بش بیته در حال قرائت
ایتدی. «پیام ایام»، دوچ ایتمدیکک شو ایکی
بیته ده - او وقت قید ایتمش اولدیغم - دفترمدن ایشه
عیناً نقل ایدیورم :

دل تسلی یاب اولور دنک سرشک آلدن
بر نشانددر چونکه رنگینی ورده مدن بنم
سن طیبیم اول یقش قورتار بو غمدن جانمی
کل نه قورقارسک اجل سپای زردمدن بنم
شو صوک ایکی بیت، غالباً اولکی اوج بیت
قوتنده اولمادی ایچون خاطر کده قالماش. فی الحقیقه

ضعيفدر . مرحوم غزلی یازدیررکن ، بن لطیفه
کولومسه به رك ، (علمای بیانك - ردالمعجز علی
الصدر - نامی ویردکاری صنعتی ده بو غزلده
کوسترمك ایستمشکز) دیمشدم (صنعت دکل ،
قافیه بلاسی) جوابیله بر اثر انصاف دها کوستردی .
بن ده (دیمك بوراده کی «عجز» ی بزم ترکیه ده کی
مناسبه قصد واران ایتمشکز) دیدم . وکولوشدک .
ایشته عزیزم ، « نظیفك عطف ایتدیکی غزل ،
بوصورتله توثیق ایدلمشدر . حتی غالب بکک وفاتندن
بر قاج سنه صوکره بالتصادف «منتخبات ترجمان
حقیقت» ده کوردیکم او غزلی عیناً شاعرك بکا
یازدیرمش اولدینی کبی بولدم .

«... فقط غزلك انفسلری قدمایه خاصدر...»
دیدکدن صوکره ینه قدامدن «نطقی» نامنده بر
شاعرك دوت بیتنی قید ایدیورسك .

اولا ، غزلك انفسلری قدمایه خاص اولدینی
تصدیقده ترده ایدم جکم . فی الواقع غزلسرایان
قدماده انافس وارسه ده ، نقاشی اونلره تخصیص
ایتمک امکان یوقدر . تقدم ، هربرده فضل اوله ماز .
فضل تقدم بالکثر شرائط متساویه داخلنده در .
بویحثك دوامنی آرزو ایدرسك سکا تفصیلاتی و دلائله
آببات ایدرم که متأخرین غزلسر القده قدمایی بک
کریده براقشاردر .

بچن کون فضلائی اودادن بر قاج ذات فقیر خانیه
شرف ویرمشلردی . عونی بک مرحومك مدحت
پاشایه اولان بر قصیده سنی بر لکده او قودق .
بوکونه قدر قصایدی ممتنع التقليد ظن اولتان نفی به ،
بعضی برلرده قوجه یکیشهرلی تفوق بیله ایتمش .
مثلا تفعینك مثل شایع درجه سنده اشتهاو ایتمش
اولان بر مصراعنی - تک بر کلمه سنی تبدیل ایله -
شو بولدم تضمین ایدیور :

بر نواب ایتدک که خشنود ایلدک پیغمبری
بلکه الهی بیله والله اعلم بالصواب
بویت تفعینك ،
تیغکه نوله یمین ایلر سه روح مراغی
برغزا ایتدک که خشنود ایلدک پیغمبری
بیله قارشیلان شیریلر سه عونی بکک درجه
موفقتی آکلاشیلر .

ثانیاً (نطقی) نام شاعرك یازدیغك دوت بیتنی ده
بنی سنك قدر وحتى هیچ تسخیر ایتدی . بونکله
برابر اعتراف ایدرم که تقدیر بر ذوق مسئله سیدر .
بجه شعرا ییچون ذوقدن بشقه مقیاس محاسن و محك
قیمت اوله ماز .

بن بویریشان سطرلری سنکله حسب حال ایچون
یازدم . نشر ایدوب ایتمه مکده مختارسك . بوسیله
ایله ده تأیید اخلاص و محبت ایدرم عزیزم .
نشان طاشی ، ۱۰ حزیران ۱۹۲۳

سلیمانه نظیف

سلطانہ امیر مہروری نیک دیوانی و بعضہ ایاتی
آیا صوفیہ جامع شریفی داخلندہ کی دارالکتبک
۳۹۲۴ نومردوسی حائر یازما بر دیوان وارک
قاباغنک ایچ طرفندہ (دیوان سلطان احمد بالفارسی)
قیدی کورولویور ، مندرجاستندہ کی :

جالت قبلہ (ابن اویس) است
اگر نبود ورا خود دین نباشد

یعنی « جمالک ؛ اویس زاده مک قبلہ سیدر ،
اولیله اولماسه اونک ده دینی اولماق لازم کلیر ،
مأئندہ کی بیت و امثالک دلائله بونک (ایلمکانیان) دن
(شیخ اویس) اوغلی (سلطان احمد جلایری) نک
مجموعه اشعاری اولدینی آکلاشیلور .

کنارلرینه آلتین جدول چکیلش یوز قدر
صحیفه دن متشکل اولان بو دیوان (صالح بن علی -
الرازی) نامنده بر خطاطک قلمیله و کوزه جلہ بر